

Sygn. akt XVII AmE 373/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 listopada 2019 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SO Witold Rękosiewicz	SSO Witold Rękosiewicz
Protokolant: protokolant sądowy Magdalena Żabińska	

po rozpoznaniu w dniu 19 listopada 2019 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z odwołania M. S. prowadzącego działalność gospodarczą

pod firmą (...) w P.

przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki

o wymierzenie kary pieniężnej

na skutek odwołania powoda od decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki

z dnia 3 sierpnia 2017 r. znak(...)

1. oddala odwołanie,

2. zasądza od M. S. prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą (...) w P. na rzecz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki kwotę 720 zł (siedemset dwadzieścia) tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

Sędzia SO Witold Rękosiewicz.

Sygn. akt XVII AmE 373/17

UZASADNIENIE

Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (Prezes URE, pozwany) decyzją z dnia 3 sierpnia 2017 r. znak (...) na podstawie art. 56 ust. 2 i art. 56 ust. 1 pkt 3a, w związku z art. 11 i art. 11d ust. 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (Dz. U. z 2017 r., póź. 220 z późn. zm., dalej: Pe), w związku z § 5 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła (Dz. U. z 2007 r., Nr 133, póź. 924, dalej: Rozporządzenie w sprawie ograniczeń), oraz na podstawie art. 104 k.p.a. w związku z art. 30 ust. 1 Pe orzekł, że:

1) M. S. prowadzący działalność gospodarczą w P. pod nazwą S. M. (...) (powód, Przedsiębiorca) w dniach 10 - 11 sierpnia 2015 r. w odniesieniu do obiektu zlokalizowanego w P. przy ul. (...) naruszył obowiązek w zakresie

dostosowania się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wynikający z art. 11 i art. 11d ust. 3 Pe, co podlega karze pieniężnej określonej w art.56 ust.1 pkt 3a Pe.

2) wymierzył Przedsiębiorcy karę pieniężną w kwocie 3 092 zł.

Przedsiębiorca M. S. w złożonym odwołaniu zaskarżył powyższą decyzję Prezesa URE w całości i zarzucił jej:

a) naruszenie przepisów postępowania, mające istotny wpływ na wynik sprawy, a to art. 77 § 1 i art. 80 k.p.a. w związku z art. 30 ust. 1 Pe, poprzez niewyczerpujące rozpatrzenie materiału dowodowego i jego dowolną ocenę, sprzeczną z zasadami logicznego rozumowania, sprowadzającą się do faktycznego pominięcia przedstawionych w postępowaniu przez stronę pisemnych wyjaśnień co do jego wiedzy odnośnie wprowadzonych ograniczeń oraz możliwości dostosowania się do nich, a w konsekwencji powyższego błąd w ustaleniach faktycznych sprowadzający się do przyjęcia o znacznym stopniu szkodliwości czynu strony z uwagi na wpływ czynu na bezpieczeństwo Krajowego Systemu Elektroenergetycznego i sprowadzenie realnego zagrożenia dla bezpieczeństwa pracy sieci energetycznej, podczas gdy prawidłowe ustalenia faktyczne winny prowadzić do konstatacji o znikomym stopniu szkodliwości czynu strony, zważywszy na brak wiedzy Strony o wprowadzeniu ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej w czasie przekroczenia dopuszczalnego poboru mocy oraz faktyczny brak możliwości Strony powzięcia takiej wiedzy i zastosowania się do ograniczeń wobec wydania przez Radę Ministrów w dniu 11 sierpnia 2016 r. rozporządzenia w sprawie wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej i jego opublikowania w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej już po przekroczeniu przez Stronę dopuszczalnego poboru mocy w tym dniu (mając na uwadze również wydanie przedmiotowego rozporządzenia z mocą wsteczną od godziny 0:00 dnia 11 sierpnia 2016 r.);

b) naruszenie prawa materialnego, a to:

- art. 56 ust. 6a Pe poprzez jego błędną wykładnię wyrażającą się w przyjęciu, że na ocenę stopnia szkodliwości czynu danej osoby składają się również okoliczności dotyczące innych osób i popełnionych przez nich innych czynów, podczas w ramach stopnia szkodliwości czynu należy kierować się zasadą indywidualizacji odpowiedzialności, wyrażającej się w uwzględnianiu wyłącznie okoliczności tyczące się danego czynu danej osoby;
- art. 11c ust. 2 pkt 2 w związku z art. 11d ust. 3 w związku z art. 56 ust. 6a Pe, poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że wprowadzenie przez operatora systemu przesyłowego elektroenergetycznego ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe jest tożsame z wprowadzeniem ograniczenia w świadczonych usługach przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej w rozumieniu art. 11d ust. 3 Pe, a co za tym idzie jest objęte sankcją kary pieniężnej wskazanej w treści art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe, podczas gdy powołane przepisy Prawa energetycznego posiadają odmienne hipotezy („powstanie zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej” - art. 11c ust. 2 pkt 2, a „okres występowania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej” - art. 11d ust. 3) oraz odmienne dyspozycje („wprowadzenie ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej do czasu wejścia w życie innych wskazanych przepisów” - art. 11c ust. 2 pkt 2, a „wprowadzenie ograniczeń w świadczonych usługach przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej w zakresie niezbędnym do usunięcia zagrożenia” - art. 11d ust. 3),

nadto zważywszy, że zgodnie z zasadą nulla poena sine lege zakazane jest stosowanie analogii i wykładni rozszerzającej w odniesieniu do przepisów ustanawiających kary, stąd niedopuszczalne jest wymierzenie kary pieniężnej na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 3a Prawa energetycznego za nieprzewidziane w treści tego przepisu niedostosowanie się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii wprowadzonych na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 Prawa energetycznego.

Na podstawie przedstawionych zarzutów powód wniósł o:

a) zmianę zaskarżonej decyzji w pkt 1 poprzez przyjęcie, że M. S. naruszył obowiązek stosowania się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wynikający wyłącznie z art.11 Pe, wyłącznie w dniu 11 sierpnia 2015 r.,

b) zmianę zaskarżonej decyzji w pkt 2 poprzez odstąpienie od wymierzania kary z uwagi na znikomy stopień szkodliwości czynu i zaprzestanie przez podmiot naruszeń, ewentualnie

c) o uchylenie zaskarżonej decyzji w całości,

d) zasądzenie od Prezesa URE na rzecz powoda zwrotu kosztów procesu w tym zwrotu kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

Przedsiębiorca podnosił, że nie został powiadomiony przez (...) operatora sieci dystrybucyjnej (...) o obowiązku ograniczenia poboru energii elektrycznej, wprowadzonego przez (...) ((...)) - operatora sieci przesyłowej (OSP) i nie miał wiedzy o wprowadzeniu ograniczeń poboru mocy. Powód nie miał obowiązku śledzenia komunikatów OSP publikowanych na stronie internetowej. Z uwagi na wprowadzenie przez OSP ograniczeń o godzinie 10:25 powód nie miał możliwości powzięcia informacji na podstawie porannego komunikatu radiowego o godz. 7:55. Wieczorny komunikat radiowy został głoszony już po przekroczeniu w przedsiębiorstwie dopuszczalnego poboru mocy. Na tej podstawie powód stwierdził, że nie można przypisać mu winy za niezastosowanie się do ograniczeń wprowadzonych przez OSP.

Powód wskazał, że art. 56 ust. pkt 3a Pe sankcjonuje niedostosowanie się do ograniczeń wprowadzonych przez OSP na podstawie art.11, art. 11c ust. 3 lub art. 11d ust.3 Pe. Nie zgodził się z przyjętą w decyzji wykładnią, że regulacja przewidziana w art. 11d ust. 3 Pe stanowi rozwinięcie regulacji szczegółowej z art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe i niezastosowanie się do ograniczeń wprowadzonych przez OSP na podstawie tego przepisu jest objęte karą pieniężną.

Odnośnie przekroczenia przez powoda dopuszczalnego poboru mocy w dniu 11 sierpnia 2015 r. między godz. 11 a 14 tj. w dniu wydania przez Radę Ministrów rozporządzenia w sprawie wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej od dnia 11 sierpnia 2015 r. od godziny 0:00 do dnia 31 sierpnia 2015 r. do godziny 24:00 powód podniósł, że rozporządzenie to weszło w życie z dniem ogłoszenia, bez jakiegokolwiek *vacatio legis* oraz z mocą wstecz od godz.0.00. Powód zatem przekroczył dopuszczalny pobór mocy w dniu 11 sierpnia 2015 r. jeszcze przed wydaniem przez Radę Ministrów ww. Rozporządzenia tj. między 11 a 14. Powyższe okoliczności uzasadniają, zdaniem powoda, odstąpienie przez Prezesa URE do wymierzenia kary. Stwierdził, że wobec niepowiadomienia Przedsiębiorcy przez (...) o obowiązku ograniczenia poboru energii elektrycznej wynikającym z Rozporządzenia Rady Ministrów, które weszło w życie w dniu 11 sierpnia 2015 r., szczególnie o stopniach zasilania i wielkości maksymalnego poboru mocy dla Przedsiębiorcy nie można mu przypisać winy w niniejszej sprawie. Powód zaznaczył, że zgodnie z informacją przedstawioną przez (...) w dniu 11 sierpnia 2015 r. Przedsiębiorca przekroczył dopuszczalny pobór mocy wyłącznie w okresie od godz. 11:00 do godz. 14:00. W pozostałym okresie do dnia 31 sierpnia 2015 r. nie doszło już do przekroczenia przez powoda dopuszczalnego poboru mocy. W ocenie powoda, z uwagi na znikomy stopień szkodliwości czynu oraz zaprzestanie naruszeń, uzasadnione jest zastosowanie w odniesieniu do Przedsiębiorcy instytucji odstąpienia od wymierzenia kary. Zdaniem powoda w zaskarżonej decyzji Prezes URE w nieprawidłowy sposób przyjął, że stopień szkodliwości czynu Przedsiębiorcy był znaczny. Wskazał, że nie można przypisać Przedsiębiorcy umyślności w zakresie postawionego zarzutu i przerzucania na niego odpowiedzialności za stan bezpieczeństwa energetycznego kraju szczególnie, że w decyzji stwierdzono, iż na znaczny stopień szkodliwości społecznej ma wpływ niedostosowanie się znacznej liczby odbiorców do wprowadzonych ograniczeń – tj. okoliczności dotyczące innych osób.

Wobec znikomego stopnia szkodliwości zarzucanego mu czynu, w ocenie powoda, zaskarżona decyzja powinna zostać zmieniona w sposób wskazany w odwołaniu.

Prezes Urzędu Regulacji Energetyki w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Podtrzymał stanowisko prezentowane w zaskarżonej decyzji.

Pozwany podtrzymał stanowisko zawarte w treści decyzji. Wyjaśnił, że podstawę materialnoprawną do wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, stanowi art. 11d ust. 3 Pe, natomiast przepisy z art. 11c

ust. 2 pkt 2 Pe należy traktować jedynie jako przepisy ściśle określające zakres czasowy wprowadzanych ograniczeń, a nie jako samodzielną podstawę prawną wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej. Zakres ograniczeń określony w art. 11d ust. 3 Pe obejmuje swoim zakresem ograniczenia określone w art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe, bowiem katalog ograniczeń z art. 11d ust. 3 jest znacznie szerszy niż ograniczenia w dostarczaniu i poborze mocy, o których mowa w art. 11c ust. 2 pkt 2Pe. Mając więc na uwadze, że przepis karny jakim jest art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe obejmuje swoją sankcją niedostosowanie się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii wprowadzonych na podstawie art. 11d ust. 3 Pe, nie ma konieczności obejmowania sankcją ograniczeń, o których mowa w art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe i powoływania tego przepisu w art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe. Takie odesłanie stanowiłoby faktycznie dwukrotne objęcie sankcją tych samych ograniczeń - raz przez wskazanie materialnoprawnej podstawy do ich wprowadzenia (tj. art. 11d ust. 3 Pe) i drugi raz poprzez wskazanie przepisu określającego okres, na który ograniczenia takie można ustanowić (tj. art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe). Powyższe oznacza, że zachowanie Przedsiębiorcy polegające na niestosowaniu się w dniach 10-11 sierpnia 2015 r. do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii, o których mowa w art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe, zostało objęte sankcją poprzez odesłanie w przepisie karnym z art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe do art. 11, 11c ust. 3 i 11d ust. 3 Pe, bowiem w istocie to przepis art. 11d ust. 3 Pe stanowi materialnoprawną podstawę do wprowadzenia powyższych ograniczeń. Prezes URE dodał, że OSP wprowadzając z dniem 10 sierpnia 2015 r. ograniczenia w dostarczaniu i poborze mocy odwołał się do art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe, określając na tej podstawie okres i zakres terytorialny wprowadzanych ograniczeń.

Prezes URE podkreślił, że ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej mogą zostać wprowadzone wyłącznie po wyczerpaniu przez operatorów we współpracy z zainteresowanymi podmiotami wszelkich dostępnych środków służących zapewnieniu prawidłowego funkcjonowania systemu elektroenergetycznego.

Pozwany nie zgodził się z zarzutem naruszenia art. 56 ust. 6a Pe oraz twierdzeniem powoda, że stopień szkodliwości czynu był znikomy. Wskazał, że nawet niska wartość przekroczenia miała istotny wpływ na bezpieczeństwo funkcjonowania Krajowego Systemu Elektroenergetycznego oraz bezpieczeństwo dostaw energii elektrycznej. Kumulacja takich właśnie niewielkich przekroczeń przez odbiorców stanowi poważne zagrożenie dla systemu. Na tej podstawie Prezes URE stwierdził, że nie została spełniona przesłanka do odstąpienia od wymierzenia kary w postaci znikomej szkodliwości czynu.

Odnosnie podnoszonego w odwołaniu zarzutu dotyczącego błędu w ustaleniach faktycznych oraz braku prawidłowych ustaleń faktycznych, które powinny doprowadzić organ do konstatacji o znikomym stopniu szkodliwości czynu powoda z uwagi na brak wiedzy powoda o wprowadzonych ograniczeniach oraz faktyczny brak możliwości powoda do powzięcia wiedzy i zastosowania się do ograniczeń ze względu na termin wydania i opublikowania przez Radę Ministrów rozporządzenia z 11 sierpnia 2015 r. Prezes URE wskazał, że powoda łączyła zawarta z (...) umowa z dnia 3 grudnia 2010 r. Zgodnie z §4 pkt 8 umowy Przedsiębiorca jest zobowiązany do ograniczeń poboru mocy w przypadku wprowadzenia ograniczeń. Ponadto (...) pismem z dnia 30 lipca 2014 r. nr (...) poinformował Przedsiębiorcę o planie ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii obowiązującym go w okresie od 10 do 31 sierpnia 2015 r. Na podstawie przedstawionych okoliczności Prezes URE stwierdził, że powód posiadał wiedzę o konieczności ograniczenia poboru mocy w przypadku wprowadzenia ograniczeń, zgodnie z Planem ograniczeń. Stwierdził, że Przedsiębiorca, mając świadomość o konieczności ograniczenia poboru mocy zgodnie z posiadanym planem powinien już we wrześniu 2014 r. podjąć niezbędne działania organizacyjne mające na celu przygotowanie użytkowanego obiektu do niezwłocznego dostosowania się do ewentualnych ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii. Powód jako przedsiębiorca prowadzący zakład produkcyjny powinien zainteresować się kwestią obowiązującej go umowy z (...) i Planu ograniczeń w aspekcie doniesie medialnych informujących w sierpniu 2015 r. o długotrwałej suszy, upałach i niskim stanie wód, które mogą doprowadzić do konieczności wprowadzenia ograniczeń w poborze energii. Zdaniem pozwanego powoływanie się przez powoda mimo świadomości treści umowy oraz Planu ograniczeń na brak wiedzy o wprowadzeniu ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej i faktyczny brak możliwości powzięcia takiej wiedzy i dostosowania się do ograniczeń świadczy o braku należytej staranności ze strony Przedsiębiorcy. Pozwany przedstawił liczne działania informacyjne podejmowane przez OSP i podkreślił, że już 10 sierpnia 2015 r. o godz. 7:55 w (...) wyemitowano komunikat o obowiązującym stopniu zasilania. Pozwany zaprzeczył twierdzeniom

powoda dotyczącym działania wstecz Rozporządzenia Rady Ministrów z 11 sierpnia 2015 r. w sprawie ograniczeń. Wskazał, że Rozporządzenie to obowiązywało odbiorców o mocy umownej powyżej 300 kW od dnia 11 sierpnia 2015 r. od godz.24:00, zatem de facto od początku dnia 12 sierpnia 2015 r. Ograniczenia wynikające z tego Rozporządzenia zaczęły obowiązywać po godzinie 24:00, po upływie dnia 11 sierpnia 2015 r. W tej sytuacji Rozporządzenie z dnia 11 sierpnia 2015 r. miało dla powoda znaczenie irrelevantne.

Prezes URE odniósł się również do zarzutów powoda, dotyczących naruszenia przepisów k.p.a.

Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 3 grudnia 2010 r. powód zawarł z (...) sp. z o.o. we W. (obecnie (...) S.A. we W.; dalej: T.) umowę sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji – umowę kompleksową nr (...). Na mocy tej umowy T. dostarczał energię elektryczną do obiektu powoda zlokalizowanego w P. przy ul. (...). Zgodnie z § 4 pkt 8 umowy Przedsiębiorca może być włączony do planów ograniczeń poboru energii elektrycznej i jest zobowiązany do ograniczenia poboru mocy w przypadku wprowadzenia ograniczeń na podstawie powszechnie obowiązujących przepisów. (k. 48 akt adm.)

Pismem z dnia 30 lipca 2014 r. operator systemu dystrybucyjnego ((...)) przedstawił Przedsiębiorcy Plan wprowadzania ograniczeń w poborze energii elektrycznej w okresie od 1 września 2014 r. do 31 sierpnia 2015 r. , zawierający tabelę dopuszczalnego poboru mocy dla poszczególnych stopni zasilania od 11 do 20, obowiązujący w razie wprowadzenia takich ograniczeń. Moc umowna dla przedsiębiorcy określona została na 0,440 MW (440 kW) Moc bezpieczna (20 stopień zasilania) ustalona została w Planie na 0 MW. Do doręczonego Planu ograniczeń poboru mocy powód nie zgłosił żadnych uwag. (k.68 akt adm.)

(...) S.A. (dalej: (...)), pełniące funkcję Operatora Systemu Przesyłowego (dalej: OSP), w związku z obniżeniem dostępnych rezerw zdolności wytwórczych poniżej niezbędnych wielkości określonych w Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowych (IRiESP), spowodowanych m. in. wyjątkowo wysokimi temperaturami i niskimi stanami wód w zbiornikach wodnych i rzekach oraz wynikającego z nich ograniczenia w pracy części elektrowni, stwierdziły wystąpienie zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej w rozumieniu art. 3 pkt 16d Pe i wprowadziły - na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe - od godz. 10:00 dnia 10 sierpnia 2015 r. ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które obowiązywały do godziny 24:00 dnia 11 sierpnia 2015 r. (fakty powszechnie znane)

Jednocześnie w dniu 10 sierpnia 2015 r., OSP działając w oparciu o art. 11c ust. 3 Pe, zgłosił Ministrowi Gospodarki (obecnie Minister Energii) konieczność wprowadzenia ograniczeń na podstawie art. 11 ust. 7 Pe, tj. w trybie wydania przez Radę Ministrów rozporządzenia wprowadzającego na terytorium Rzeczypospolitej ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej do dnia 31 sierpnia 2015 r. (fakty powszechnie znane)

Rada Ministrów wydała w dniu 11 sierpnia 2015 r. rozporządzenie w sprawie wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które przewidywało te ograniczenia w okresie od 11 sierpnia 2015 r. od godz. 24:00 do 31 sierpnia 2015 r. do godz. 24:00 na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej dla odbiorców energii elektrycznej o mocy umownej powyżej 300 kW. Rozporządzenie zostało opublikowane dnia 11 sierpnia 2015 r. w Dzienniku Ustaw pod poz. 1136 i weszło w życie z dniem ogłoszenia. (fakty powszechnie znane)

W programie(...) (...) o godzinie 7:55 i 19:55 oraz na stronach internetowych operatorów publikowane są komunikaty energetyczne o obowiązujących stopniach zasilania, wprowadzonych jako obowiązujące w najbliższych 12 godzinach i przewidywanych na następne 12 godzin.(fakty powszechnie znane, oraz znane Sądowi z urzędu.) Informacje o obowiązujących stopniach zasilania zostały opublikowane w komunikatach radiowych ogłoszonych w programie(...) (...) w dniu 10 sierpnia 2015 r. o godzinie 7:55 i 19:55 oraz opublikowane na stronach internetowych operatorów. (fakty powszechnie znane)

Na podstawie przedstawionych przez (...) SA, do którego sieci przyłączony jest obiekt powoda, zbiorczych danych wskazujących na stopień niedostosowania się odbiorców ujętych w Planie wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu

i poborze energii elektrycznej obowiązującym w dniach od 10 do 31 sierpnia 2015 r. Prezes URE ustalił, w jakim stopniu powód nie dostosował się do wprowadzonych ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej w obiekcie zlokalizowanym w P. przy ul. (...). Wartość przekroczenia przez odbiorcę dopuszczalnego poboru mocy (MW w godzinie) wyniosła: 10 sierpnia 2015 r. łącznie 0,9840 (MW w godzinie), 11 sierpnia 2015 r. łącznie 0,0468 (MW w godzinie). Oznacza to, że we wskazanych dniach przekroczenie przez powoda dopuszczalnego poboru mocy wyniosło łącznie 1,0308 MW w godzinie. (załącznik nr 1 do zawiadomienia o wszczęciu postępowania administracyjnego – „Pobór mocy i ustalony poziom ograniczeń Odbiorcy w dniach 10-31 sierpnia 2015 r.; k. 3-4 akt adm.)

W roku 2015 powód uzyskał łączny przychód w wysokości (...) zł, zysk netto wyniósł zaś (...) zł (rachunek zysków i strat k. 19 akt adm.)

Powyżej opisany stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o wyżej wskazane dowody, zgromadzone w toku postępowania administracyjnego, jak i w oparciu o twierdzenia stron, oraz fakty powszechnie znane.

Na podstawie dokonanych ustaleń Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W myśl art. 11 Pe w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części mogą być wprowadzone na czas oznaczony ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej (art. 11 ust. 1 pkt 4 Pe), które polegają na ograniczeniu maksymalnego poboru mocy elektrycznej oraz dobowego poboru energii elektrycznej (art. 11 ust. 3 pkt 1). Organem uprawnionym do kontroli przestrzegania stosowania ograniczeń w odniesieniu do dostarczanej sieciami energii elektrycznej jest Prezes URE (art. 11 ust. pkt 5).

Stosownie do treści art. 11 ust. 7 Rada Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw gospodarki, w drodze rozporządzenia, może wprowadzić na czas oznaczony, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części, ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, w przypadku wystąpienia zagrożeń m.in. bezpieczeństwa dostaw energii.

W myśl art. 11c ust. 2 Pe w przypadku powstania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego:

- 1) podejmuje we współpracy z użytkownikami systemu elektroenergetycznego, w tym z odbiorcami energii elektrycznej, wszelkie możliwe działania przy wykorzystaniu dostępnych środków mających na celu usunięcie tego zagrożenia i zapobieżenie jego negatywnym skutkom;
- 2) może wprowadzić ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części do czasu wejścia w życie przepisów wydanych na podstawie art. 11 ust. 7 Pe, lecz nie dłużej niż na okres 72 godzin.

Operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego niezwłocznie powiadamia ministra właściwego do spraw gospodarki oraz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki o wystąpieniu zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, podjętych działaniach i środkach w celu usunięcia tego zagrożenia i zapobieżenia jego negatywnym skutkom oraz zgłasza konieczność wprowadzenia ograniczeń na podstawie art. 11 ust. 7 Pe. (art. 11 c ust. 3 Pe).

Zgodnie z art. 11d ust.1 Pe, w sytuacji wystąpienia zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej w następstwie zdarzeń, o których mowa w art. 11c ust. 1 Pe, operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego podejmuje w szczególności następujące działania:

- 1) wydaje wytwórcy polecenia uruchomienia, odstawienia, zmiany obciążenia lub odłączenia od sieci jednostki wytwórczej centralnie dysponowanej;
- 2) dokonuje zakupów interwencyjnych mocy lub energii elektrycznej;

3) wydaje właściwemu operatorowi systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego polecenia uruchomienia, odstawienia, zmiany obciążenia lub odłączenia od sieci jednostki wytwórczej przyłączonej do sieci dystrybucyjnej na obszarze jego działania, która nie jest jednostką wytwórczą centralnie dysponowaną;

4) wydaje właściwemu operatorowi systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego polecenia zmniejszenia ilości pobieranej energii elektrycznej przez odbiorców końcowych przyłączonych do sieci dystrybucyjnej na obszarze jego działania lub przerwania zasilania niezbędnej liczby odbiorców końcowych przyłączonych do sieci dystrybucyjnej na tym obszarze;

5) po wyczerpaniu wszystkich możliwych działań zmierzających do pokrycia zapotrzebowania na energię elektryczną wydaje odbiorcom końcowym, przyłączonym bezpośrednio do sieci przesyłowej, polecenia zmniejszenia ilości pobieranej energii elektrycznej lub odłączenia od sieci urządzeń i instalacji należących do tych odbiorców, zgodnie z planem wprowadzania ograniczeń;

6) dokonuje zmniejszenia wielkości zdolności przesyłowych wymiany międzysystemowej.

W okresie wykonywania działań, o których mowa wyżej, użytkownicy systemu, w tym odbiorcy energii elektrycznej, stosownie do treści art. 11d ust. 2 Pe są obowiązani stosować się do poleceń operatora systemu elektroenergetycznego, o ile wykonanie tych poleceń nie stwarza bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia osób.

W okresie występowania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej operatorzy systemu elektroenergetycznego mogą wprowadzać ograniczenia w świadczonych usługach przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej, w zakresie niezbędnym do usunięcia tego zagrożenia (art. 11d ust. 3 Pe).

Zasadniczy dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy jest również art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe, stanowiący podstawę odpowiedzialności powoda w sprawie niniejszej, w myśl którego karze pieniężnej podlega ten, kto nie stosuje się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii, wprowadzonych na podstawie art. 11, art. 11c ust. 3 lub art. 11d ust. 3 Pe.

Na podstawie delegacji ustawowej, zawartej w art. 11 ust. 6 Pe Rada Ministrów wydała w dniu 23 lipca 2007 roku przez rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła (dalej: Rozporządzenie w sprawie ograniczeń). Określono w nim sposoby wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, rodzaje odbiorców objętych ograniczeniami, zakresy planów wprowadzania ograniczeń oraz sposoby określania w nich wielkości tych ograniczeń a także sposoby podawania do publicznej wiadomości informacji o ograniczeniach.

Zdaniem Sądu, w świetle powołanych norm prawnych, analiza ustalonego w sprawie stanu faktycznego wskazuje, że nałożenie na powoda kary pieniężnej znajduje uzasadnienie w treści przepisu art. 56 ust 1 pkt 3a Pe.

W wskazać należy, że przepis ten odwołuje się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii, wprowadzonych na podstawie art. 11, art. 11c ust. 3 lub art. 11d ust. 3 Pe. Natomiast, zdaniem Sądu, podstawą do wprowadzenia ograniczeń w poborze energii elektrycznej o jakich mowa w sprawie niniejszej, był wprawdzie powołany w komunikacie art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe, który faktycznie nie jest sankcjonowany art. 56 ust. pkt 3a Pe. Jednak podstawę prawną dla działań OSP podjętych w oparciu o art. 11c ust 2 pkt 2 Pe, stanowił przepis art. 11d ust. 3 Pe. Przepis art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe ma charakter uszczegóławiający dla zawartej w treści art. 11d ust. 3 Pe normy o charakterze ogólniejszym. Regulacja art. 11d ust. 3 Pe stanowi bowiem zasadniczą podstawę prawną dla działań operatora podjętych w oparciu o przepis art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe. To w artykule 11d ust. 3 Pe ustawodawca wskazał, że w wypadku występowania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej operatorzy systemu elektroenergetycznego mogą wprowadzać ograniczenia w świadczonych usługach przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej, w zakresie niezbędnym do usunięcia tego zagrożenia. Przepis art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe wskazuje jedynie, że może to nastąpić w odniesieniu do dostarczania i poboru energii i tylko do czasu wejścia w życie przepisów wydanych na podstawie art. 11 ust. 7 Pe, lecz nie dłużej niż na okres 72 godzin. W stosunku do tego przepisu art. 11d ust. 3 Pe jest normą o charakterze ogólnym.

Powyższe prowadzi do wniosku, że podstawą działania (...), wprowadzającego ograniczenia w dniu 10 sierpnia 2015 r. był przepis art. 11d ust 3 Pe, wprost sankcjonowany w art. 56 ust 1 pkt 3a Pe.

Dokonana powyżej wykładnia językowa przepisu art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe i art. 11d ust. 3 Pe wprost wskazuje na możliwość sankcjonowania przez przepis art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe zachowania odbiorców, którzy dopuścili się naruszenia ograniczeń w poborze energii wprowadzonych w oparciu o przepis art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe skoro, jak była o tym mowa wyżej, jest to uprawnienie dla operatora przewidziane w art. 11d ust 3 Pe.

Jakkolwiek w demokratycznym państwie prawa zakłada się pierwszeństwo wykładni językowej (uchwała Sądu Najwyższego z 25 kwietnia 2003 r., III CZP 8/03; postanowienia Sądu Najwyższego z 20 lipca 2005 r., I KZP 25/05; z 31 sierpnia 2005 r., V KK 426/04.), to jednak powszechnie uznawane jest za konieczne posiłkowanie się także subsydiarnie wykładnią systemową oraz wykładnią funkcjonalną (uchwała Sądu Najwyższego z 11 stycznia 2006 r., I KZP 53/05; postanowienie Sądu Najwyższego z 2 grudnia 2004 r., III KK 112/04; uchwała Sądu Najwyższego z 25 kwietnia 2003 r., III CZP 8/03; uchwała Sądu Najwyższego z 19 maja 2015 r., III CZP 114/14; wyrok Sądu Najwyższego z 11 kwietnia 2008 r., II CSK 650/07). Odstępstwo jednak od jasnego i oczywistego sensu przepisu wynikającego wprost z treści przepisu mogą jedynie uzasadniać szczególnie istotne i doniosłe racje prawne, społeczne, ekonomiczne lub moralne (tak uchwała Sądu Najwyższego z 14 października 2004 r., III CZP 37/04, wyrok Sądu Najwyższego z 21 lipca 2004 r., V CK 21/04, uchwała Sądu Najwyższego z 20 lipca 2005 r. I KZP 18/05). Dopuszcza się również odstępstwa od wyniku zastosowania wykładni językowej, gdy wynik ten prowadzi do rażąco niesprawiedliwych lub irracjonalnych konsekwencji (uchwała Sądu Najwyższego z 19 maja 2015 r., III CZP 114/14, OSNC 2015 nr 12, poz. 134; wyrok Sądu Najwyższego z 11 kwietnia 2008 r., II CSK 650/07, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 października 2003 r., I PK 409/02, OSNP 2004 nr 19, poz. 334).

Mając na względzie powyższe uwagi, w ocenie Sądu brak argumentów, które pozwalałyby na zmianę kierunku wykładni art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe i art. 11c ust. 2 pkt 2 oraz art. 11d ust. 3 Pe, niż te wynikające z wykładni językowej. Przeciwnie, wykładnia systemowa i celowościowa jedynie wzmacniają argumentację, że niezastosowanie się przez odbiorców do ograniczeń w poborze energii elektrycznej wprowadzonych przez OSP w oparciu o przepis art. 11c ust. 2 pkt 2 w zw. z art. 11d ust. 3 Pe podlega sankcji określonej w art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe.

Odwołując się do wykładni celowościowej należy wskazać, że wyraźnym celem wszystkich analizowanych przepisów stanowiących podstawę do wprowadzenia ograniczeń w poborze energii elektrycznej jest eliminowanie zagrożeń dla systemu elektroenergetycznego m.in. przed niekontrolowanymi awariami systemu z powodu jego przeciążenia i tym samym zapewnienie bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej. Realizacja tego celu jest niezwykle istotna właśnie w aspekcie zagwarantowania bezpieczeństwa energetycznego kraju. Dlatego dla zabezpieczenia jego ustawodawca realizacji wprowadził sankcje w postaci kar administracyjnych dla podmiotów, które nie stosują się do wprowadzonych ograniczeń w poborze energii. Zatem także ze względu na cel uregulowań należy przyjąć, że zamiarem regulacji ustawowej, o której mowa w art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe, było objęcie sankcją niestosowania się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii, a tym samym wymuszenie na adresatach normy, a więc także odbiorcach energii, wprowadzenia ograniczeń dla których podstawę prawną stanowi nie tylko przepis art. 11 ale i przepis art. 11c ust. 2 pkt 2 w zw. z art. 11d ust. 3 Pe, skoro były one wprowadzane w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii.

Interpretując powołane regulacje za pomocą reguł wykładni systemowej należy wskazać, że przepis w danym akcie prawnym nie jest umiejscowiony przypadkowo, lecz wynika z racjonalnego działania prawodawcy. Z takiej wykładni może wynikać wniosek, że przepis umieszczony niżej ma mniejsze znaczenie ze względu na treść przepisu wyżej położonego. Ze względu na założenie spójności systemu prawa i jego logiczności, nie można uznać, że brak wyraźnego odwołania się w normie sankcjonującej art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe do art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe świadczy o woli ustawodawcy zwolnienia od sankcji niesubordynacji odbiorców, dla których podstawę dla wprowadzenia ograniczeń stanowił art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe. W ocenie Sądu to właśnie dążenie do wykładni w duchu spójności systemu prawa musi prowadzić do jedynego logicznego wniosku, że wystarczające jest jednak wskazanie przez ustawodawcę normy sankcjonowanego art. 11d ust. 3 Pe., skoro to on w istocie stanowi podstawę do wprowadzenia ograniczeń w oparciu o przepis art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe. Przyjęcie, że wprowadzenie znacznie dalej idących ograniczeń, dla których przyzwolenie stanowi przepis art.

11d ust. 3 Pe., byłyby sankcjonowane w art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe, a wprowadzenie tych ograniczeń w znacznie mniejszym rozmiarze, bo odnoszącym się tylko do poboru prądu i to tylko na okres maksymalnie 72 godzin, sankcjonowane już by nie było, należy uznać za nieracjonalne. To właśnie zasada spójności systemu prawnego i jego logiczności nie pozwala na taki kierunek wykładni analizowanych norm prawa.

Dla wykładni przepisu art. 56 ust 1 pkt 3a Pe istotna jest także wykładnia logiczna art. 11 ust. 2 pkt 2 Pe, posługująca się metodą logiczną „argumentum a maiori ad minus”- „jeśli wolno więcej to tym bardziej wolno mniej”. Jeśli zatem przepis art. 11d ust. 3 Pe, do którego wprost odnosi się art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe, stwarza operatorom systemu przesyłowego uprawnienie do wprowadzenia ograniczenia w świadczonych usługach przesyłania lub dystrybucji, nie wprowadzając w nim żadnych ograniczeń m.in. czasowych, to przepis art. 11 ust. 2 pkt 2 Pe, wprowadzający te ograniczenia czasowe (maksymalnie do 72 godzin) i rzeczowe (dostarczania i poboru energii), jest niewątpliwie przepisem szczególnym w stosunku do art. 11d ust. 3 Pe, gdyż nie rodzi on sam w sobie uprawnień po stronie operatora systemu przesyłowego do wprowadzenia takich ograniczeń, a jedynie ogranicza jego uprawnienia przyznane mu w przepisie art. 11d ust. 3 Pe. Zatem operator systemu przesyłowego wprowadzając ograniczenia, o jakich mowa w art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe, działa zawsze także w oparciu o przepis art. 11d ust. 3 Pe, gdyż to ten przepis stanowi źródło jego uprawnień do wprowadzenia ograniczeń w poborze energii elektrycznej nawet jeśli wprost przepis ten nie zostanie powołany w zarządzeniu o wprowadzeniu ograniczeń.

Niedostosowanie się odbiorcy do każdego ograniczenia dla którego podstawę stanowił przepis art. 11d ust. 3 Pe, a więc także tych wprowadzonych z powołaniem się na regulację art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe, stanowi realne zagrożenie dla bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, gdyż tylko w takich sytuacjach ograniczenia mogą być wprowadzane. Istotne jest więc, dla zagwarantowania tego bezpieczeństwa, aby istniały realne instrumenty prawne pozwalające na sankcjonowanie zachowań, które temu bezpieczeństwu zagrażają. Jeśli więc ustawodawca wprowadził możliwość, aby w sytuacji nagłego zagrożenia o bezpieczeństwo systemu energetycznego mógł zadbać operator systemu przesyłowego poprzez ograniczenie poboru energii, to właśnie z punktu widzenia tego bezpieczeństwa konieczne jest, aby istniała także możliwość sankcjonowania wprowadzonych ograniczeń. Jest szczególnie istotne, aby w takich nagłych stanach, w których organy państwa nie są jeszcze w stanie podjąć decyzji, istniała możliwość natychmiastowego podjęcia kroków, które uchronią system energetyczny przed katastrofalną i rozległą awarią - tzw. blackoutem.

Z tego względu tak ważne są regulacje ograniczające odbiorców, w szczególnie uzasadnionych okolicznościach, w poborze energii elektrycznej ze względu na zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej. Jednak dla swej skuteczności i dla zapewnienia tego właśnie bezpieczeństwa, muszą one mieć gwarancje przestrzegania tych ograniczeń. Tymi gwarantami są m.in. kary pieniężne, które są nakładane na podmioty nieprzestrzegające tych ograniczeń. Administracyjne kary pieniężne nie mają bowiem wyłącznie charakteru sankcji karnych, gdyż ich funkcja nie ogranicza się do represji za naruszenie nakazów bądź zakazów ustawowych, ale równie istotna jest ich funkcja prewencyjna i dyscyplinująca, motywująca adresatów norm sankcjonowanych do ich respektowania.

Jeśli zatem przyjąć wykładnię, że sankcji z art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe nie podlegają ograniczenia wprowadzone przez (...) na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe., to istnienie tych ostatnich regulacji nie miałoby najmniejszego sensu, skoro odbiorcy nie musieliby się do nich dostosowywać, a więc mogliby w stanach zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej nie respektować ograniczeń wprowadzanych przez operatora systemu przesyłowego. Taka interpretacja byłaby całkowicie pozbawiona sensu, bo to właśnie podjęcie natychmiastowych działań, w tym jak najszybsze zmniejszenie poboru mocy w razie jego ograniczeń, jest najistotniejsze w sytuacji istnienia realnego zagrożenia.

Zatem brak powiązania uprawnienia (...) wynikającego z art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe z sankcją z art. 56 ust. 2 pkt 3a Pe czyniłby te uprawnienia operatora pozbawionymi sensu a regulacja art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe nie miałaby racji bytu.

Dla wzmocnienia argumentacji o sankcjonowaniu przepisem art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe wprowadzonych przez (...) na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe ograniczeń warto także wskazać, że organ regulacyjny, jakim jest Prezes URE, uzyskał kompetencje do kontroli w zakresie przestrzegania ograniczeń maksymalnego poboru mocy elektrycznej oraz

dobowego poboru energii elektrycznej wprowadzonych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa energetycznego kraju (art. 11 ust. 4 i 5 Pe.).

Konsekwencją także tych uprawnień regulatora jest również uprawnienie Prezesa URE do nałożenia kary pieniężnej na podmioty nie respektujące wprowadzonych ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii (art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe).

Zdaniem Sądu możliwą podstawą prawną dla odpowiedzialności odbiorców za niedostosowania się do ograniczeń wprowadzonych przez operatora systemu przesyłowego na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe może być również przepis art. 11c ust. 3 Pe, do którego także odwołuje się art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe. Przepis ten stanowi, że operator systemu elektroenergetycznego powiadamia niezwłocznie ministra właściwego ds. gospodarki oraz Prezesa URE m.in. o podjętych działaniach i środkach w celu usunięcia zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej. Jeśli więc przepis art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe sankcjonuje niestosowanie się do ograniczeń w poborze energii wprowadzonych w oparciu o tę właśnie regulację art. 11c ust. 3 Pe., to niewątpliwie można przyjąć, że ustawodawca w ten sposób sankcjonuje ograniczenia wprowadzone także na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe przez operatora systemu przesyłowego. Wprawdzie przepis art. 11c ust. 3 Pe sam w sobie nie stanowi podstawy do wprowadzenia ograniczeń przez operatora systemu przesyłowego, ale wskazuje na ograniczenia już wprowadzone przez tego operatora („o podjętych działaniach i środkach w celu usunięcia zagrożenia”), a tym samym możliwe jest powiązanie odpowiedzialności z art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe z ograniczeniami wprowadzonymi w oparciu o przepis art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe, do którego art. 11c ust. 3 Pe niewątpliwie się odnosi.

Z powyższego wynika, że brak jest jakichkolwiek racji, które uzasadniałyby przyjęcie argumentacji powoda, iż przepis art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe nie sankcjonuje naruszenia ograniczeń wprowadzonych przez (...) z powołaniem się na art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe, dla którego faktyczną podstawą prawną działania był przepis art. 11d ust. 3 Pe.

Zdaniem Sądu brak także argumentów natury społecznej, ekonomicznej lub moralnej, które pozwalałyby odstąpić od dokonanej powyżej wykładni.

Przedstawiona wykładnia nie prowadzi do rażąco niesprawiedliwych lub irracjonalnych konsekwencji. Akcentuje jednoznaczną wolę ustawodawcy do zapobiegania zagrożeniom, ale i eliminacji już powstałych zagrożeń dla bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej.

Skoro niewątpliwie było, że powód nie zastosował się do wprowadzonych ograniczeń w poborze energii, istniały podstawy prawne do zastosowania wobec niej art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe.

Należy zaznaczyć, że nakładana przez Prezesa URE kara pieniężna ma charakter obligatoryjny, gdyż powołany przepis nie ma charakteru uznaniowego lub warunkowego (karze pieniężnej podlega ten, kto...).

Stosownie do treści przepisu art. 56 ust. 3 Pe wysokość kary pieniężnej, o której mowa m.in. w art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe, nie może przekroczyć 15% przychodu ukaranego przedsiębiorcy, osiągniętego w poprzednim roku podatkowym (...). Zgodnie natomiast z art. 56 ust. 6 Pe ustalając wysokość kary pieniężnej, Prezes URE uwzględnia stopień szkodliwości czynu, stopień zawinienia oraz dotychczasowe zachowanie podmiotu i jego możliwości finansowe. Ponadto, według art. 56 ust. 6a Prezes URE może odstąpić od wymierzenia kary, jeżeli stopień szkodliwości czynu jest znikomy, a podmiot zaprzestał naruszania prawa lub zrealizował obowiązek.

W niniejszej sprawie, przy ocenie stopnia szkodliwości czynu powoda rozmiar przekroczenia poboru mocy oraz krótkotrwałość trwania naruszenia miały znaczenie drugorzędne. Zdaniem Sądu w przekroczeniach poboru energii, o stopniu szkodliwości decyduje sam charakter czynu i jego znaczenie dla zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, a w konsekwencji dla bezpieczeństwa energetycznego kraju. Należy bowiem mieć na uwadze, że energia elektryczna we współczesnym świecie jest niezbędna dla funkcjonowania wszystkich obszarów aktywności zarówno państwa jak i każdego z członków społeczeństwa i nietrudno sobie wyobrazić, jak katastrofalne mogą być skutki niekontrolowanych wyłączeń dostaw energii elektrycznej (blackoutów), spowodowanych przekroczeniami krytycznych wartości podstawowych parametrów technicznych pracy systemu elektroenergetycznego na znacznym

obszarze kraju. Stąd tak konieczna jest eliminacja zagrożenia dla bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, do jakiego prowadzi skumulowanie przekroczeń mocy przez wielu odbiorców. Przekroczenie dopuszczalnego poziomu poboru energii przez jednego z odbiorców jest wprawdzie często jedynie niewielkim elementem całkowitego przekroczenia, które w ostateczności może doprowadzić do przeciążenia systemu elektroenergetycznego i jego niekontrolowanego wyłączenia, niemniej jednak w takich sytuacjach nie sposób określić, który z odbiorców dopełnił krytycznego przekroczenia. Dlatego z punktu widzenia celu, jakiemu mają służyć ograniczenia w poborze mocy, należy przyjąć, że każde nawet niewielkie przekroczenie mocy nosi w sobie znaczny stopień szkodliwości. Tym samym w ocenie Sądu, w przypadku przekroczenia przez Przedsiębiorcę poboru mocy nawet w nieznacznym zakresie, nie można uznać, że istnieją podstawy do odstąpienia od wymierzania kary w oparciu o przepis art. 56 ust 6a Pe, gdyż stopień szkodliwości nie był znikomy.

W celu ustalenia stopnia szkodliwości czynu Sąd posłużył się sposobem weryfikacji wypracowanym w prawie karnym. Jak bowiem orzekł Sąd Najwyższy w wyroku z 15 października 2014 r., w sprawie III SK 47/13, z którego tezą Sąd w niniejszym składzie się zgadza, skoro prawodawca posłużył się w art. 56 ust. 6a Pe instytucją prawa karnego, a jednocześnie w prawie energetycznym nie dał wskazówek jakimi kryteriami należy się posługiwać dla oceny tej szkodliwości, to z uwagi na represyjny charakter kar pieniężnych przewidzianych w art. 56 Pe, zasadne jest odwołanie się do art. 115 § 2 kodeksu karnego, który zawiera zamknięty katalog kryteriów oceny stopnia szkodliwości społecznej czynu.

Jak ocenił Sąd Najwyższy w powołanym wyżej orzeczeniu „o stopniu społecznej szkodliwości mają decydować wyłącznie okoliczności związane z czynem (por. wyrok Sądu Najwyższego z 11 kwietnia 2011 r., IV KK 382/10), przy czym podstawowe znaczenie dla określenia stopnia szkodliwości czynu mają rodzaj i charakter naruszonego dobra chronionego prawem, rozmiar wyrządzonej i grożącej szkody oraz zamiar i motywacja sprawcy (por. wyrok Sądu Najwyższego z 11 kwietnia 2011 r., IV KK 382/10). [...] Nie uwzględnia się więc okoliczności, które pojawiły się po popełnieniu czynu, ponieważ nie mieszczą się one w regulacji art. 115 § 2 k.k.”

Odnosząc powyższe kryteria do oceny szkodliwości czynu powoda Sąd uznał, że zasadnicze znaczenie dla tej oceny ma rodzaj i charakter naruszonego dobra oraz waga naruszonych obowiązków, jak również rodzaj naruszonych reguł ostrożności, które w sprawie niniejszej jednoznacznie wskazują, że powód dopuścił się naruszenia dobra szczególnie chronionego przez prawo energetyczne i niezwykle ważkiego dla wszystkich dziedzin życia oraz gałęzi przemysłu, jakim jest bezpieczeństwo systemu elektroenergetycznego. Stabilna praca tego systemu, bez zakłóceń wynikających m.in. z niedostosowania się niektórych odbiorców do wprowadzonych ograniczeń w poborze mocy, ma niezwykle znaczenie dla bezpieczeństwa, oraz życia i zdrowia ludzi.

Warto w tym miejscu wskazać, że głównym zadaniem (...) jest bilansowanie systemu elektroenergetycznego, w tym równoważenie bieżącego zapotrzebowania na energię elektryczną z dostawami tej energii w krajowym systemie elektroenergetycznym. Stąd w przypadku ograniczeń w dostawach energii (wynikających ze zmniejszonej produkcji energii) konieczne jest także wprowadzenie przez (...) ograniczeń w jej poborze (ograniczenie zużycia). (...), w oparciu o indywidualne plany ograniczeń, takie jak ten, który został przedstawiony powodowi, otrzymuje od każdego z operatorów tworzone przez nich zbiorcze plany ograniczeń. Na ich podstawie (...) decyduje, jaki poziom ograniczenia mocy może zostać osiągnięty przy każdym z wprowadzanych stopni zasilania. Może więc w oparciu o te dane, w sposób adekwatny dostosować wprowadzane ograniczenia w poborze mocy (ustalić właściwy stopień zasilania adekwatny do stwierdzonych ograniczeń w produkcji energii) do poziomu produkcji energii (zazwyczaj ograniczonego w przypadku wprowadzanych ograniczeń). To ograniczenie poboru powinno być każdorazowo dostosowane do poziomu faktycznych mocy wytwórczych i aby dokonać zbilansowania systemu w takich sytuacjach, konieczne jest precyzyjne określenie do jakiego poziomu ograniczenia poboru mocy, może doprowadzić każdy z wprowadzonych stopni zasilania. Jeśli wystarczające jest ograniczenie poboru mocy, jakie jest przewidywane na poziomie 15 stopnia zasilania, to nie ma potrzeby wprowadzać skrajnego ograniczenia na poziomie 20 stopnia zasilania. Powyższe jednoznacznie wskazuje, że niedostosowanie się przez Przedsiębiorcę do ustalonego poziomu mocy dla każdego ze stopni zasilania, prowadzić może do istotnych zagrożeń i zakłóceń w pracy krajowego systemu elektroenergetycznego.

W ocenie Sądu, powód na skutek nieweryfikowania informacji o ewentualnych ograniczeniach poboru mocy na stronach internetowych operatora i przekazywanych na antenie radia, nie dochował wymaganych od niego przez przepisy prawa energetycznego oraz Rozporządzenia należytej staranności. Zatem powód, nie dochowując tych aktów staranności, musiał się liczyć z możliwością naruszenia norm prawa energetycznego, poprzez niedostosowanie się do wprowadzonych ograniczeń poboru mocy. Jakkolwiek w niniejszej sprawie nie można mówić o celowym niedostosowaniu się przez powoda do wprowadzonych ograniczeń, to jednak naruszenie reguł ostrożności w odniesieniu do tak ważnego dobra chronionego, jakim jest bezpieczeństwo krajowego systemu elektroenergetycznego, nie może pozostać obojętne dla oceny stopnia szkodliwości czynu.

Oceniając stopień zawinienia powoda, który jest istotny dla wymiaru kary, nie sposób abstrahować od faktu, że powód podlegał ograniczeniom w poborze energii elektrycznej przewidzianym dla niego indywidualnie w Planie ograniczeń, który był mu corocznie przedstawiany i którego w momencie przedstawiania nie kwestionował, a który jednocześnie uwzględniał określoną i zaakceptowaną przez powoda moc bezpieczną dla maksymalnego stopnia ograniczenia mocy. Niedostosowanie się odbiorcy do Planu ograniczeń wskazuje, że powód swoim zachowaniem doprowadził do poważnego zagrożenia dla bezpieczeństwa systemu elektroenergetycznego. W tym kontekście szkodą było narażenie tego systemu na niebezpieczeństwo.

Brak wiedzy powoda o wprowadzeniu ograniczeń w poborze energii nie może być powodem do przyjęcia braku zawinienia, gdyż kwestie informowania odbiorców są regulowane prawnie. Mianowicie w myśl § 12 pkt 2 Rozporządzenia w sprawie ograniczeń „komunikaty operatorów o obowiązujących stopniach zasilania, wprowadzanych jako obowiązujące w najbliższych 12 godzinach i przewidywanych na następne 12 godzin, są ogłaszane w radiowych komunikatach energetycznych w programie(...) (...) o godzinie 7:55 i 19:55 oraz na stronach internetowych operatorów”.

Jednocześnie nie zasługuje na uwzględnienie argument powoda, iż ograniczenia w poborze energii zostały ogłoszone przez (...) 10 sierpnia 2015 r. o godz. 10.00, to jest już po porannym komunikacie w (...) 10 sierpnia 2015 r. o godz. 7:55. Komunikat o godz. 7:55 zawierał już bowiem informację o planowanych ograniczeniach od godz. 10:00

Jeśli zatem odbiorca nie śledzi komunikatów, to nie można uznać, że brak jest po jego stronie zawinienia. Wartość jaką jest bezpieczeństwo systemu elektroenergetycznego całego kraju, zasługuje na szczególną ochronę i brak ograniczeń poboru energii elektrycznej na przestrzeni ostatnich kilku dziesięcioleci nie zwalania odbiorców od konieczności dostosowania się do wielkości poboru zgodnej z corocznie aktualizowanymi, Planami ograniczeń. Sam fakt informowania corocznie powoda o aktualnych Planach ograniczeń, powinien bowiem wywoływać u niego co najmniej refleksję, że plany te jednak są istotne, skoro cyklicznie są uaktualniane.

Odnosnie argumentacji powoda, iż Rozporządzenie w sprawie ograniczeń z dnia 11 sierpnia 2015 r. niezgodnie z fundamentalną zasadą *lex retro non agit* sankcjonowało naruszenia powstałe przed datą jego wydania wskazać należało, iż powód mylnie zinterpretował datę i godzinę obowiązywania ograniczeń wprowadzonych na jego podstawie. Zgodnie z §1 Rozporządzenia z dnia 11 sierpnia 2015 r. ograniczenia „wprowadza się od dnia 11 sierpnia 2015 r. od godz. 24:00 do dnia 31 sierpnia 2015 r. do godz. 24:00” Godzina 24:00 oznacza de facto koniec dnia 11 sierpnia 2015 r. a nie jego początek. Gdyby ustawodawca miał na myśli początek tego dnia, wskazałby na godzinę 0:00. Oznacza to, że ograniczenia wprowadzone na podstawie ww. Rozporządzenia obowiązywały faktycznie od początku dnia 12 sierpnia 2015 r. Nie ma zatem mowy o działaniu prawa wstecz. W dniu 11 sierpnia 2015 r. obowiązywały w dalszym ciągu ograniczenia w poborze energii wprowadzone przez (...) na mocy ustawy Prawo energetyczne.

Zawarte w odwołaniu zarzuty dotyczące naruszenia przez pozwanego przepisów postępowania administracyjnego nie zasługiwały w ocenie Sądu na uwzględnienie i nie mogły stanowić podstawy do uchylecia zaskarżonej decyzji przez Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (SOKiK). Takie stanowisko znajduje potwierdzenie w ugruntowanym orzecznictwie Sądu Najwyższego (np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 września 2005 r. sygn. akt III SZP 2/05). SOKiK rozpoznając sprawę z odwołania od decyzji Prezesa Urzędu nie może ograniczać się do funkcji sprawdzającej prawidłowość postępowania administracyjnego, które poprzedzało postępowanie sądowe. Ewentualne

naruszenie przepisów postępowania administracyjnego nie jest przedmiotem postępowania sądowego i nie stanowi samoistnej podstawy uchylenia decyzji w tym postępowaniu. Celem postępowania sądowego jest merytoryczne rozstrzygnięcie sprawy, której przedmiotem jest spór powstający pomiędzy stronami dopiero po wydaniu zaskarżonej decyzji, a nie przeprowadzenie kontroli postępowania administracyjnego. Wniesienie do SOKiK odwołania od decyzji administracyjnej wszczyna dopiero cywilne, pierwszoinstancyjne postępowanie sądowe, w którym Sąd dokonuje własnych ustaleń, rozważając całokształt materiału dowodowego. Na takie stanowisko wielokrotnie wskazywał zarówno Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, jak też Sąd Apelacyjny oraz Sąd Najwyższy w swoich orzeczeniach (np.: wyrok Sądu Najwyższy z dnia 29 maja 1991 roku, sygn. akt III CRN 120/91, wyroku z dnia 19 stycznia 2001 roku sygn. akt I CKN 1036/98, wyrok SOKiK z dnia 18 lutego 2004 roku o sygn. akt XVII AmT 2/03). SOKiK jest sądem cywilnym i prowadzi sprawę cywilną, wszczętą w wyniku wniesienia odwołania od decyzji Prezesa Urzędu, według reguł kontrydiktoryjnego postępowania cywilnego, a nie bada wyłącznie legalności decyzji administracyjnej, jak to czynią sądy administracyjne w postępowaniu sądowno-administracyjnym. Tylko takie odczytanie relacji pomiędzy postępowaniem administracyjnym i postępowaniem sądowym może uzasadniać dokonany przez racjonalnego ustawodawcę wybór między drogą postępowania cywilnego i drogą postępowania sądowno-administracyjnego dla wyjaśnienia istoty sprawy. Rolą Sądu jest ustalenie w oparciu o argumenty i dowody powołane przez strony, czy doszło do naruszenia przepisów ustawy, w jakim zakresie doszło do takiego naruszenia oraz czy środki zastosowane przez Prezesa Urzędu są zgodne z przepisami ustawy oraz wymogami zasady proporcjonalności.

Abstrahując jednak od powyższego, zdaniem Sądu, Prezes URE w wyczerpujący sposób zebrał materiał dowodowy w sprawie oraz właściwie ocenił stopień zawinienia powoda oraz społecznej szkodliwości czynu.

W ocenie Sądu, ustalona w decyzji kara pieniężna będzie oddziaływać na powoda i zapobiegnie podobnemu zachowaniu w przyszłości. Kara w wysokości 3 092 zł ma symboliczną wysokość, nie przekracza możliwości płatniczych powoda i mieści się w granicach określonych w art. 56 ust. 3 Pe. Wysokość nałożonej decyzją na powoda kary pieniężnej została ustalona na podstawie poziomu energii pobranej przez powoda w wyniku niedostosowania się do wprowadzonych ograniczeń w poborze. Kara w tej wysokości stanowi jedynie niewielki ułamek przychodów powoda i nie może w najmniejszym nawet stopniu wpłynąć na kondycję finansową przedsiębiorcy.

Mając na uwadze przedstawione okoliczności Sąd Okręgowy, wobec braku podstaw do jego uwzględnienia, oddalił odwołanie jako bezzasadne - art. 479⁵³ § 1 k.p.c.

O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono na zasadzie art. 98 k.p.c. stosownie do wyniku sporu, ustalając wysokość należnych pozwanemu kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 720 zł, na podstawie § 14 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych w brzmieniu obowiązującym po 27 października 2016 r.

Sędzia SO Witold Rękosiewicz.